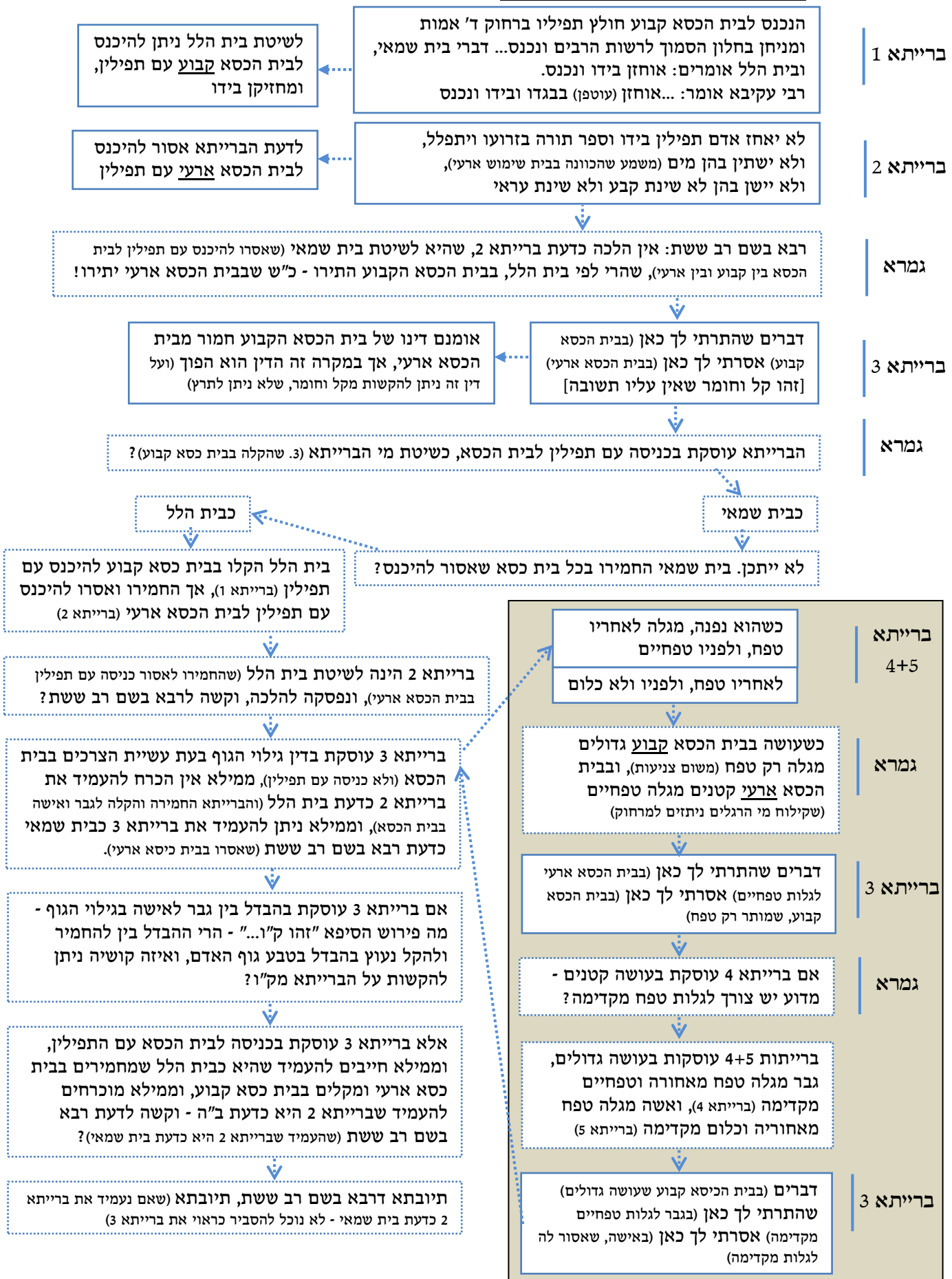

כג ע"ב. הכנסת תפילין לבית הכסא

מכל מקום, כיצד ברייתא 3 מחמירה יותר בבית כסא ארעי מקבוע?

לדעת ב"ה בבית כסא קבוע אפשר להקל להיכנס עם תפילין, כי בשעה שיושב ועושה את צרכיו אין ניצוצות עולים מקילוח מי רגליו, אבל כשעומד בבית הכסא הארעי יש ניצוצות מקילוח מי רגליו, וחובה עליו לשפשפם בידיו (שאסור לאדם לצאת מבית הכיסא כאשר על מכנסיו יש ניצוצות, שמא יראו הבריות ויחשבהו לכרות שופכה - ונמצא מוציא לעז על בניו שהם ממזרים. שאין לכרות שופכה להינשא) - ולכן אסרו בית הלל להיכנס כאשר ידיו תפוסות בתפילין

אם פירוש ברייתא 3 הוא כך:
דברים (הכנסת תפילין לבית הכסא) שהתירתי לך כאן (בבית הכסא קבוע שיושב) אסרתני לך כאן (בבית הכסא ארעי שעומד), זהו קל וחומר (שניתן היה לדחות את דברי הברייתא בק"ו, בית הכיסא ארעי בכל מקום יותר קל, כיצד במקרה זה של הברייתא הוא יותר חמור?) מה הכוונה בסיומה "שאין עליו תשובה"? הרי יש תשובה טובה, שאכן בכל מקום בית כסא ארעי יותר קל, אך מכיוון שיש ניצוצות בבית כסא ארעי אסרו ב"ה להיכנס עם תפילין.

הברייתא התכוונה באומרה "זהו ק"ו שאין עליו תשובה", שאת הדין שלעיל אי אפשר ללמוד בק"ו, אלא בסברא בלבד. דהיינו, אפשר להסביר מדוע בברייתא דין בית כסא ארעי חמור מקבוע מצד "טעם" - מפני הניצוצות, אבל אם לא היה לנו את ה"טעם" הזה, לא יכולנו ללמוד את הדין הזה. שהרי אם נפנה ללמוד דין זה בק"ו - לא נוכל, שהרי בכל מקום בית כסא ארעי קל מקבוע, ולא מצאנו עוד דין שגם בו חמור בית כסא ארעי (מלבד הכנסת תפילין). הרי שבשביל לפרוך ק"ו בשביל דין צריך למצוא דוגמא נוספת שנוגדת את הק"ו, ואין עוד דין כזה. לכן אי אפשר ללמוד דין זה מק"ו.